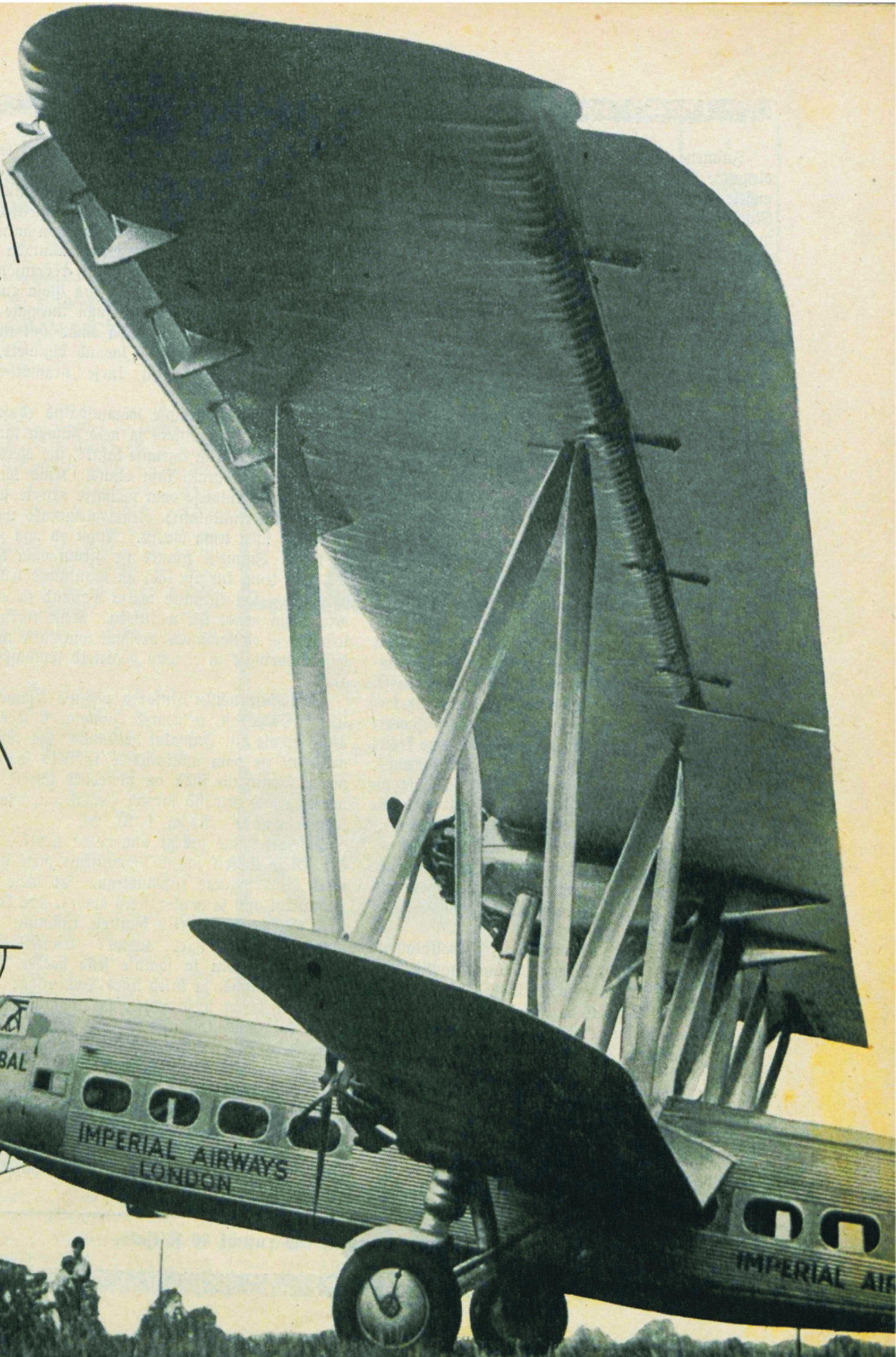

M
E
E
A
E
G

Inimsoo turblugu.

Inimene on loodud walitsejaks kõikide lood-olewuste üle. Juba alguses teatas Looja seda inimesele ja usumees Laawet ksiteerib seda ütelist 1. Moos. raamatust, weldes: „Sa oled teda pannud walitsema oma kätte töö üle; kõik oled ja tema jalgade alla pannud.“ Laul 8, 7.

Looja oli inimese määranud kulturtööle. Ta pidi „täitma maa ja saatma seda enese alla“. Ta pidi walitsema tema hoolde usaldatud olewuste ja warade üle ning tundma rõõmu kõigest omaist tööst. See ei pidanud olema temale koormaks, waid õnnistuseks.

Selle alguses antud eesõiguse inimene kaotas pea täiesti patulangemise läbi. Loodus ja lood-olewused muutusid samuti, ja see asetask inimese hoopis uutesse elutingimustesse. Ta sai kõige abitumaks olewuseks. Kuid Jumal oma armastuse pärast ei jätnud teda mitte sellesse olekusse, waid näitask temale tee, kuidas ta keht „kibumitju ja ohakaid“ võib hoida alal elu. Patuohwriks toodud looma nahast walmistask ta esimesele inimpaarile riided. 1. Moos. 3, 21. Aga iga edusammu juures pidi inimene „oma palge higi sees“ töötama. Ujajooksul muutisk inimene põlise metsja wjad põllumaaks ja ületask laiad weewäljad, püüdes jäält omale toidust. Samuti võimaldask Jumal inimesele rakendada looduse jõudu oma teenistusse. Peagi olid tema teenistuses tuul ja wesi, kas keerutades westitiibu või ajades keerlema westwesti ratast. Kuid see kõik toimus aastatuhandete kestel primitiivsel, algatmelisel, ilma tähelepanemiswäärse eduta ja muutuseta. Alles eelmise sajangu lõpp ja praeguse algus tõi teadusepõllul põhjaliku pöörd. Nüüd järgnes üks leidus teisele, kuni meie päewini, mil seisawad inimese teenistuses wesi, aurujõud, elekter, telegraaf, telefon j. n. e. Nende abil on inimene jälle pea maailma walitseja astmele jõudnud: Nende kaasabil jai inimese liiklemine võimalikuks igal pool.

Kuid kuni meie päewini oli weel wallutamata õht. Kes küll poleks lugenud muinaslugusid, milistes wäljendatud inimese igatsus pääseda liiklema wabasje õhtu. Lõppets on ka jelleni jõutud. Täna on inimene ka õhus kuningas. Kuid mida oleme sellega saanutanud? Kas oleme õnnelikumad, kui wanemad ja eswanemad? Bastuoksa: inimkond kannatab raskete olufordade all ja praegusaja juhtiwad mehed maadlewad tagajärjetult wõimjate probleemidega, püüdes neid ajutijeltki lahendada. Maailm on õnnetum ja juuremas hädas, kui enne, ilma uueaja leiutisteta.

Kas pidid siis Jumalast inimesele ettenähtud

ja annetatud edusammud kasutuks jääma, temale õnnetuks jaama?

Jumal oma armastuses on kintinud inimesele tarkuse ja edu õnnistuseks, kasuks nii ainelijelt kui waimulikult. Na wiimase aja leiutised on antud selleks, et nende abil võiks kergesti wallutada kogu maailma, wiia kõigile ewangeliumit, rõõmusõnumit tema plaanidest inimsooga ja tema Poja tulekust au sees. Mida aga teeb inimsoo uemate leiutistega? Saalomon ütles juba omal ajal inimese kohta: „Jumal on inimese loonud õiglasets, aga nemad ise otswad palju kurje aramõtlemiti.“ Rog. 7, 29.

Olets inimene temale võimaldatud edusamme pidanud Looja kingituseks ja neid tänuga tarwitanud Jumala auks ja ligemise kasuks, siis olets neist tõesti ainult määratu kasu olnud. Kuid kõik edu on kirjutatud inimese oma wõimete arwele ja Jumal on kas kuulutatud olemasolematuks või on alustatud jõda tema wastu. Kuhu on aga jõutud sel teel? Inimene tunneb ise hirmu oma kätetöö ees, mis tema kurjuse läbi on muutunud häwituseabinõuks. On kirjutatud wälja waimud ja ei juudeta enam nende üle walitseja. Kejet kõiksuguste leiduste ja edusammude arengut wiibitakse tööpunduse nõiaringis ja ei leita pääseteed puuduselt igal alal.

Niisuguse nõutu oluforra põhjuse leiame piibliist. „Seepärast, et nemad Jumalat tundes, teda mitte ei ole kui Jumalat austanud, ega tänanud, waid on ise oma mõtlemistes tihijets saanud ja nende mõistmata jüda on pimedaks läinud. Kui nemad endid arwajid targad olewat, on nemad jõledaks saanud.“ Room. 1, 21, 22.

Meie seisame jällegi uue aasta läwel. Weldes sellele tõsijelt täitub loomulikult meie jüda ja meel mitmesuguste küsimustega. Et meie elame isäralikul ajal ja arufordsetes oludes, seda teab iga üks. Tahtmatult fertib huultele küsimus: „Mis ootab meid ees uuel aastal? Ennelik jee, kes usaldab oma elu ja saatuse selle hoolde, kes temale elu annud, ja ütleb ühes Laawetiga: „Seepärast ei karda meie mitte, kui maa asemelt liiguks, kui mäed kõiguksid merede põhjas... Wägede Jehoma on meiega, Jakobi Jumal on meile warjupaigaks.“ Laul 46, 3, 8.

Nende jaoks on ka Jumala töötus, mis ütleb: „Ja ju kõrwad peawad ühte sõna kuulama, mis ju järele ütleb: See on tee, käige seal peal, kui teie parema ehk pahema poole olete kõrwale läinud.“ Jes. 30, 21. Olgu see ka meile juhatajaks uuel aastal!

Saanel: 4 mootoriga lennut, tus ruumi 40 sõitjale.

Meie Aeg

4. aastakäit.

Pidage aega tallsiks!

Nr. 1.

Mis tuleb järgmisena?

Enimajaloos pole ükski aeg olnud saatuslikum või enam täidetud suurte sündmustega, kui meie aeg. Muutuse waim liigub üheaegselt igas taewa all asuvas maas läbi kogu maailma. Tulewiku kohta on lewinenud eelaimduse tunne. Igal pool, kus me liigume, kohtame inimesi, kes kartlikult uurivad poliitilist waatepiiri ja küsivad: „Mis tuleb järgmisena?“ „Kuhu me läheme?“

Ikka sagedamini ja sagedamini küsitakse Siioni müüride wahimehelt: „Kas palju weel ööd?“ Kuna esile tulewad ikka suuremad ja tähtsamad sündmused ja olukorrad muutuvad kindlasti ikka pinewamaks, küsivad mehed ja naised ikka tõsisemalt nende järele, kes nõuawad Jumalaga ühenduses olemist, et ilmutada tulewiku ja teha teatawaks tema eesmärki ja plaani.

Kui inimesed soovivad teada saada minewiku sündmuste üle, võivad nad keerata ajaloo lehekülgi. Kui nad soovivad teada saada olewiku sündmuste üle, võivad nad wõtta igapäewase ajalehe, kust nad leiawad telegraafi, kaabli ja raadio kaudu kõigist maailma osadest edastatud päewa-sündmusi. Aga kui nad soovivad saada teada tulewiku üle, kuhu võivad nad pöörata? Kui nad tahawad teada, mis tuleb, kust ja kuidas leiawad nad jeda?

Mõni aeg tagasi pakkus üks New-Yorgi ajaleht suure summa isikule, kes kõige täpselt ütles ette, mis sünnib ühendriiges järgmise aasta kestel. Kui täna keegi pakuks miljon dollarit isikule, kes abjolutse täpsusega ennustaks selle järgmise aasta sünd-

musi, jääks see ta ju wälja nõudmata. Mõned terawandistuslised, suure tähelepanu ja arusaamiswõimetega inimesed kuulutawad wahel ette, mis läheneb tõeks. Teiselt poolt ennustawad nad sagedasti sündmusi, mis ei saabu iialgi. See kõik näitab, et tulewiku lugemise wõime on wäljaspool inimwõimude piire.

Kõige targem inimene, kes kunagi on elanud, tunnistas inimese wõimetusest tulewiku ettekuulutamises. Tema seletas, et inimene „ei tea mitte jeda, mis peab sündima; sest kes wõib temale teada anda, kuidas see peab sündima?“ Roguja 8, 7. Üks tema tarkadest ütelistest oli: „Ära kiitle homsest päewast, sest sina ei tea mitte, mis see päew saadab.“ Spetuse sõnad 27, 1. Üheainsa päewa jookkul wõime kohata nii palju ootamatu, et ükski inimene ei wõi õieti ütelda ette homse päewa sündmusi.

Tulewik pole kuulutatud minewiku kaudu.

Mõned on mõelnud, et ajaloo laialdane ja usalduswäärne tundmine wõimaldab inimestele awastada tulewiku selle järele, kuidas on asjad sündinud minewikus. On tõsi, et ajaloo õige teadmine

on suureks abiks walguse heitmisel mõne tänapäewa probleemile. Teatava määrani wõib inimene öelda kellaega möödunute warjude järele. Si wõib ta ka teatava määrani teada midagi tulewastest maailmasündmustest möödunud sündmuste uurimise teel. Kuid ajaloo täpne tundmine ei anna sünd-
jat alust, millel wõiks ennustada tulewiku.

Ujaloolane John Clark Midpath teatab jelle kohta:

„Ujalool on seni olnud tähtsusetu edu teadusliku aluse poole ja ta ei või öelda ette midagi, mis tuleb peale jeda. Tulewiku suhtes on ta fott-pime. Maailmas pole ühtki filosoofi, kes võiks öelda ette ajaloolise evolutsiooni üheainsa päevani. Ujaloolane on samuti täiesti tuum 1895 (või nüüd võiksin öelda 1933) aasta probleemide ees, nagu ilmaprohvēt võib olla järgmise aastaaja ilmastiku olukorra suhtes. Nasted tulevad ja lähewad. Nad tärdawad oma ülesande inimelu suures kalendris. Siindmused ja nende tagajärjed hargnewad teadusliku täpsusega väljaspool eelkääwaid tingimusi. Kuid ühtki elaw inimene ei või öelda ette, mis on see suhe või siindmus. Soomiku kõige pikem poeg ei või öelda ega näha ette jelle loomust, mis tuleb aastal, mis juba koputab ukse ees.“ — John Clark Midpath, „Christian at Work“is“, 27. detj. 1894. a.

Kuna inimene ei tea jeda, mis tuleb, on olemas kõikekõrge, kes näeb ja teab täpselt, mis peab siindima. Tema teab „algusest, mis ep ole weel tehtud“. Jesaja 46, 10. Tema on tulewik jama lihtne, nagu minewik.

Tulewik on ilmutatud.

Selle „kõrge ja ülewa“, kes „elab igawesti“ ja on „igawestest ajast igawesti“, meele järele on olnud ilmutada inimesele oma pühade prohwetite läbi mõningaid olulisi asju tulewiku üle, mida meil on waja teada praegusel ajal. Nii on piibli ettekuulutuse läbi meie eesõiguseks omada waadet tulewaste asjade arenemise üle ja teada tänapäewa asjade käiku.

Samuti nagu teleskoop võimaldab inimesele tuhandete taewakehade nägemist, mis muudu on nägematud warustamata filmale, nii võimaldab jumaliku ettekuulutuse sõna jumalalapsle näha müstilise liniku taha tulewate asjade arenemist, millede nägemine ja teadmine oleks muudu absoluutselt väljaspool inimnõistuse võimet. Tulewiku tunde paiga walgustamiseks on Jumal annud meile oma prohwetliku sõna. Nii manitsetakse meid panna tähele kindlat prohwetisõna „kui üht küünalt, mis pimedas paigas paistab“. 2. Peetr. 1, 19.

Minukene wiis, kuidas meie öösel võime näha oma eel olewat teed, on sõiduki tulede siitamine. Tulewikule vaatamine ilma prohwetisõnata on nagu inimene, kes pimedal ööl sõidab tuledega autoga hädasohtlikul teel.

Kunagi warem pole inimsoo aastaraamatuseks olnud filmapiltu, mil inimesed oleksid pidanud uuri-ma prohwetisõna lehekülgi sügawama hulgiga, kui meie päewil. Suur waenlane teab, et prohwetlik sõna siidab juhtnõore, mis on nii tarwitatawad ja kohased jelle aja kohta, ja ta on teinud kõik,

mis ta võimuses, et wähenhada ja katta kinni elawa Jumala sõnu.

Rahetiinnenda sajandi edu miiras, moodja elu hullustawas segus ja mühinas kurtutakse meid üles peatuma ja seadma oma elu ja jelle juuna jumaliku kompassi järele. Minult nii võime kindlalt jõuda igawiku sadamasse, sest ümberringi on kõik täis kaljusid ja madalikke ja aja kaldad on puistatud üle laewade rufudega, mis on loobunud nõukõnnijest jumalikult kaardilt ja kompassilt.

Praegusel ajal, mil miljonid kobawad pimeduses, on hädatarwilik mõista praeguse maailma olukorrast pääsemise kawa „kindla prohwetliku sõna“ walguses. Minult sealt leiame õige jeltuse praeguse aja siindmuse kohta.

Maailmahädad ja inim-meeletus.

W. Thalman.

See täidab juubeldusega, täidab kaebega ajaloo lehekülgi aastast aastasse: inimene jääb ikka jelleks, kes ta oli.

(Geibel.)

Need sõnad siidawad sügawat tõde meie aja jaoks. Selle asemel, et warem tehtud wigade halbadest tagajärgedest õpetust wõtta, tehakse neid ikka edasi. Nii on meile kõikjal paljudiudetud ja ülistatud rahetiinnenda sajandi mõningad aastakümned kogu maailma peale toonud kõige kurwemaid ja segasemaid olukordi, mis kunagi walitsenud.

Nagu „muinasjutt igiwanust aegust“ meeles-tuwad olukorrad enne maailmasõda. Raubandus ja suhtlemine laienes. Igal oli oma töö — ja teeniti hästi. Tänapäewaga wõrreldes olid need head ja soodsad ajad! Ent kui öieti ütleb Saalomon: „Paha, paha, ütleb oitja; aga kui ta ära lähleb, siis ta kiidab“. (Sp. s. 20, 14.) Sarnane oli inimene aastatuhandete eest, ja selline on ta weel praegugi; ta ei taha end muuta. Tänapäew kiidame ilusaid, fuldseid, wanu aegu, ja tol ajal olid waga paljud ometi rahuldamatad. Nõuded, mis elu esitas, muutusid ikka suuremaks. Rahuldamatuse sel „heal, wanal ajal“ kaswas ning tõstis pead juba üle inimeste. Omakasu ja eneseatmastus suurendasid jeda rahulolematust ja wiisid wiimaks sõjani.

Tuli sõda. Segase, jubeda tunnetega mõtlemine täna nende päewade peale tagasi. Sialgsest waimustusest, segadusest ja suurte siindmuse rahutusest sai wiimaks kartlik arusaamine sellest hädast ja hullusest, mis ilmes suure sõja järebusena. Kirjeldamata wiletus waldas maid ja rahwaid. Wanemait rööwiti pojad, perekondadelt toitjad. Maa pidi jooma wereojasid. Erilise waluga mõtline sellele suurele kaotusele, mis meid kõiki tabas.

Sellega kasvab ka igapäevane häda. Toitained üha vähenevad ja neid kaaluti lõpuks grammi viisi. Ei näinud enam leiba ega teisi toitaineid kuskil seismas ja nährumas, nagu varem. Pea iga leivaraasuke nopiti tänawailt hoolikalt ära. Halatsemisväärtne aeg oli tulnud üle terve Euroopa. Ngatsewalt soowiti rahu. Kui oneti jälle walitseks rahu, siis oleks meie häda lõppenud!

Mõnus rahu tuli maale, ent sellega ühes uus pettumus: inflatsioon. Raha väärtus langes. Warsti maksis üks leib 50 marka. Siis mõeldi, et see on haripunkt, et ei wõi ju enam asi halmeneda. Kuid see arenes nii kaugele, et ifegi miljardilifil

saadetakse terwena wälja. Teda oli terweks teinud täielik eemalhoid selle rahutu maailma sündmusist. Üksheoidja on muretsenud auto. Ennesõjaaegse harjumuse järgi küsib sõita soowija: „Mis maksab sõit jaamani?“ „2000 marka“, wastab autojuht. Küsija kahwatub. See nagu naelutab finni ta keele. Ta kobab taskust ning toob lõpuks ühe kuld- raha päewawalgele. „Kafstuhat marka,“ mõtleb ta, „mul on waid kümmemargaline“. Autojuht fil- mab kallist eset teise käes ning mõtleb: „Tänapäe- wase kulla müügihinna järgi saab sellest oma 8000 marka kätte.“ Mees waatab hetke järelemõeldes omaette, pöörab siis sammud haiglasje tagasi ning

Oluford, millisesse saatan tahab juhtida maailma.

rahadel trükipressi alt tulles ei olnud enam mingit wäärtust, kuna ei olnud saada leiba.

Üks pilt sellest ajast on mulle unustamata: keegi ajalehtedemüüjaja-naisterahwas kandis oma päe- wateenistust koju pesukorwis! Millise hirmsa häda ja wiletsuse oli see aeg toonud sajatuhandeile kaas- maalasile! Kui palju jäiwad ilma eluajal wae- waga kogutud warandustest, mis pidi neile kind- lustama muretu eluõhtu! Kui paljud lastid end miljoneist pimestada, müüsid oma omanduse ja muutusid kerjuswaeafeks. Ükski ei wõi ka ligikaud- selt seda häda mõõta, mis see aeg esile kutsus. Mi- nult ükshilud sündmusjega kaasa kistud inimesed os- kasid foodjat juhust tarwitada ja oma kaasinimeste kulul rikastuda. Paljud wanemad inimesed ei mõistnud enam orienteeruda. Pealkirja all: „Efsi- taw maailm“ tõi üks ajakiri tol ajal järgnema ar- tikli: Märwikliinik. Üks juba kumme aastat haige

ütleb üksheoidjale: „Ma jään parem siia. Maailm- seal wäljaspool näib olewat hullumeelne.“ —

Kui wäga igatseti nüüd stabiiliseeritud raha- wäärtust! Ka see tuli. See halb aeg on meist ma- ha jäänud, kuid mis pidi inimsugu sel ajal kogema? Wastast aastasse läks allamäge. Ükshilute rahwaste hädad on lawiinisarnaselt kasvunud maailmahä- dodeks. Miljonid igas riigis on tööta, seetõttu ka palgata ja leiwata. Ameerika — piiramata wõi- maluste maa — on tänapäew „wõimalusteta maa“. See maailma rikkaim maa peab nägema massi- wiletsuse woolu liikumas, mida ei ole esinenud en- nem ühendriikide ajalooos. Siinas ahwardab nä- jajurn miljoneid inimesi, kuna taas Indias leidub miljoneid, kes ei ole saanud oma elus weel kumagi kõhtu täis süüta. Kas wõib weel keegi puhta sü- dametunnistusejega wäita, et oluforrad on paremad kui warem? Majanduslikult ja rahanduslikult on

nad igatahes halvemad. Üle 20 miljoni tööta töölist! Maad, mis tol ajal kaljukindlalt seisid, kõiguvad! Moratoorium (wõlgade maksmise pikendus) leiab aset paljude, nii suurte kui väikete maade wahel. Ka ses suhtes on wana piibli sõna täitunud, kuna inimesed loodawad aasta aastalt paranemist, kuid asi läheb ikka halvemaks. Piüha kiri ütleb: „Meie oleme rahu oodanud, ja head ei ole; parema põlwe aega, ja waata, hirmutus tuleb.“ (Jer. 8, 15.)

Mis on küll sellise inimesoo-hädade põhjuselks? Mis pärast on tänapäew miljonile elu waid wõitlus olemasolu eest? Mill põhjusel peawad luge matud inimesed puudust kannatama. Kas on meie emake maa nii jõuetuks muutunud, et ta oma lapsi ei suuda enam toita? Oh ei! Soolikad arwestu sed on näidanud, et mõistliku majapidamise juures kahetordne praegune maailmaelanikkude arv võib endale eluüalpidamist leida. Ja, isegi wiimaste aastate festel on maapind niipalju produtseerinud, et saaks hunnikusse laduda tagawarasid, millest terve inimsugu võiks elada kaks aastat. Mida tee wad aga mitmed riigid selle asemel, et oma inimesidele selle külluse õnnistusi osaks saada lasta? Nad peawad paremaks, et tõenäoliselt mitte tarwitu sest ülejääki ei tekiks, üksteise wastu sõda pidada: majandussõda! Nii ütles inglise ministerpresident: „Mõllamas on üldine majandussõda. Päew päewa järgi keskivad ikka uued traataiad majanduselu ümber“. Üks ajaleht kirjutas juurde: „Rahjuks peame uskuma, et ministerpresidendil on õigus. Terve maailm on maha rõhutatud. Nõik on saanud häwitawa maailmasõja inwaliidideks, selle asemel, et ärkawa inimliku üksmeele läbi üksteist wastastikkü abistada, kistakse teineteist werijeks. Sga riik tahaks waid teise kulul õnnetuselt wabane da, mille läbi ta aga iseenda ja oma kaaskannatajate wendade olukorra ainult weel raskemaks ja lootusetumaks kujundab.“

Kui mõnus oleks tänapäew maailmas elada, kui waid kõik inimesed mõistlikud oleksid!

Tehnika edusammud on maailma muutnud juureks küllaks ja inimesoo niivõrt sidunud, et ollakse täiel määral teineteisest äraolenevad. Ükski maa ei wõi puudust kannatada, ilma, et teised maad ei oleks tõmmatud kaaskannatusse. Milline näib tänapäewa majanduspilt, selle üle toob üks hästi orienteerunud majandusajakiri järgneva kirjelduse: „Kunstwäetisele peaks muretsema suuremat, tarwitamist, kuna puuduwad ladusse paigutamise võimalused. Walmis tagawarad jatkuvad ihe aasta müügiiks.“

See on olewiku pilt, mis ikka jälle esile keskib. Pigem kōetakse Ameerikas põlluwiljaga jõuwantreid ning küntakse terwed põllud ihes wiljaga ümber, et hindasid tõsta, selle asemel, et aidata oma nälginwaid ja puudustkannatawaid kaasinimesi. Sadamais aga seisawad ja roostetawad terwed kauba

laewastikud, kuna neil pole midagi teha. Ja terve inimõistus ei tea, mis peaks peale hakkama selle inimhädaga ja sellise inimhullusega.

Millest on tingitud selline häda? See maailma häda ei tule sellest, et maapind ei jõuaks toita oma elanikke! Ei, maa annab niisu ja puumilla külluses. Häda tuleb sellest, et inimesed oma meeletuses, oma kasu- ja saagihinnus maa andeid ei jaga Sumala poolt selleks antud armastuse ja õigluse käsu järgi. Ülekohus, wiiskamine ja mõistmatus walitsewad maailma. Sumal on kōrwaldatud! Temast ei taheta teada midagi. Organisatsioon, haridus, teadus, tehnika, maailmamajandus ja maailmakaubandus, lihidalt: inimeaduwus ja inimwaim tahawad üksi tegutseda ja luua. Sumal on wälja tõjutud poliitikast, majandusest, hariduspõllust ja tehnikast. See on inimesoo juhtlause. Ja tagajärg? Maailmahäda ja maailmameeletus!

Lootus ilusamale tulewikule.

W. Schön.

Meie aeg on rikas kannatusiist ja igasuguseist läbiatsumisiist. Suured riigid on kõikummas, troonid iimberlõõdud, omandus ja wõim kadunud. Sõda, nälg, kakkud, inflatsioon (rahawäärtuse langus), waejenemine ja tööta olek on kui kети külid üksteise külge ridastunud. Teadmatuse ja eba kindluse mustad pilwed tunestawad waadet tulewikku. Lootusetus, julgusetus ja isegi meeleheide on wallutanud inimesoo. Kas ei ole enam ühtki wäljapääsuteed sellest hädast ja teadmatusest? Kas ei awane ühtki wäljawaadet ilusamale tulewikule? Kartlikud küsimused miljonite poolt! Lootust ja julgust hääbuda lasta tähendab meeleheitese sattuda ja hukatust lähemale tõmmata. See ei tohiks aga juindida, sest on olemas weel üks suur rõõmus lootus, mis kannatuse ja raskused wõidab ja üle meie aja küünib auliku igawese riigini.

Lootus on hädawajalik tingimus õnnelikuks, tunneterikkaks eluks. Lootus eelneb soowile ning soojendab igatsawat rinda julgeks lennuks. Ta sunnib waimu, ergutab jõudu ja elustab julgust rõõmsaks toimimiseks ja edasitugimiseks. Kus kaob lootus, seal waihub julgus, seal saawad halvatud jõud. ilma lootuseta ei ole elurõõmu ega kannatuste ärawõitu. Sumal on annud inimesele lootuse südamesse. Ainult temas süwendub ja tõdeneb lootus. Ta rajaneb piiblikile töötusile ja annutab oma jõu armust ning abiwalmisolekust. Sniimlik lootus, mis toetub ipekulatsioonile rahaasjus ja poliitikas, on nagu ämblikuwõrk ja muutub lõpuks lootusetuks.

Õstlikud kõikumised ja sügawalt-haarawad muudatused poliitilises ja majanduslikus elus on häwitunud miljonites lootuse kindlamale ja paremale maisele tulewikule. Piibli sõnad (1. Tim. 6, 17)

omavad täna täieliku tõendamise: „Räji neid, kes rikkas selles ilmas, et nemad ei pea suurelised olema, ega kaduwa rikkuse peale lootma, waid elawa Jumala peale, kes neile kõik rohkesti annab tarwiduseks“.

Sästipõhjendatud lootuse lõppsiht ja peaobjekt on Kristus. Teda nimetatakse pühas kirjas meie „õndsaks lootuseks“. Patu läbi on inimene Jumalast lahutatud ja on ühes loodusega surmale jaagiks langenud. Paradiisist välja aetud, on ta tühjuse ja kaduwise alla heidetud, ent ometi talle on jäanud lootus. „Inimene ja loodus ägawad kaduwise, kannatuse, walude ja surma olukorras. Sgatsamise wabastamiseks ning kojuigatuse isamajja on Jumal ise äratanud Jeesuse Kristuse läbi. Jumal on otustanud kogu loomingu Kristuse läbi tagasi wiia esialgsesse iluduse ja täiuslikkuse seisukorda. Kristus tuleb warsti teiskordselt ning lõpetab kõik walitjuse, meelewilla ja wäe (1. Kor. 15, 24). Siis murdatakse ka surma wõim ja „Issand Jeehooa pühhib ära silmaläwee kõige jilmade pealt ja saadab ära oma rahwa teotuse kõige maa pealt; sest Jeehooa on jeda rääkinud.“ (Jes. 25, 8.). Kristus on kangelane ja tulewiku lootus. Kristus seisab rahwaste sõjalipuks. Tema järele igatsjewad paganad ning otjivad hingust ja rahu. Wida suuremaks muutub häda ja raskemaks wõitlus olemasolu eest, jeda wäärtuslikumana näib ka pakutud lootus. Ta lahutab, tugewndab ja elustab. Ta on warjaw, kaitjew raudkõbar kristlasele. See teadmine, et Issand hääd tasub ja kurja karistab, et ta warsti riigi üles seab, kus walitjemas igawene rõõm ja õiglus, kus ei ole enam walu ega piisaraid, täidab rõõmu ja kindla lootusega.

Lootus Jumala isaarmastusele leiab juba jelle elu tarwidusis oma tõdenemise. Jumal on ütelnud: „Süüa mind appi ahastuse päewal, siis tahan ma sind sellest päästa ja sa pead mind austama“. See Jumal, kes liiliaid ja roose kõige ilusamate wärwidega ehib, kes lindudele õigel ajal toitu kingib, annab oma lastele maa peal weel palju tahtlikumalt wajalikku ülalpidamist. Enne unustawad wanemad oma lapsed kui Jumal meid. Ta on töotanud: „Sest küll mäed liiguwad ära ja mäekiunkad kõiguwad; aga minu heldus ei pea mitte sinust liikuma, ega mu rahu seadus kõikumata, ütleb Jeehooa, su halastaja.“ (Jes. 54, 10.) Nii kaua kui ta maad lasseb püfida, on ta töotanud küllwi ja lõikust, küllma ja palawat, juwe ja talwe, päewa ja ööd. Weel itka on langenud taewast wihm ja lumi ning on muutunud maapiinna wiljakaks ja kaswatawaks. Meie elu oma wajadustega ei ole ärripuw meie enda wõimisest, waid Jumala tegewusest ja walitsemisest looduses. Meie elulootus on temas kinnitatud. Palwe igapäewase leiwa päraft sõaldab ka nagu püüdmist jelle lootuse järgi. Sest „kõik hea andmine ja täis and on ülewalt ja tuleb maha walguse Sfalt.

Ka kannatuses ja leimas ilmneb lootus elustawa jõuna. Paljuid kristlasi on taga kiusatud, piinatud, tükkideks raiutud, metsloomade ette heidetud, kividega furnuks pillutud ja põletatud. Nad on oma waranduse rööwimist ja oma elu kaotust rõõmuga kannatanud, kuna nad omasid elustawa lootuse igawesele, kaduwnata pärandusele. Ei ole jellist kurbust maa peal, mida lootus ei jõuaks wõita, ja mille jaoks ei leiduks lohutust. Lootus alles muudab elu helgeks ja õnnelikuks. Ta on õige terwenduswahend kurwameelise ja kurbuse wastu. Maailm ei waja tänapäew midagi muud nii tungiwalt kui just jeda elustawat lootust, mida meie peame sõendama neisse pimedaisse, nukraisse meeltesse, et awada nende südameid taewalikule walgusele.

Meie aeg, nii õnnetusrikas kui ta ka on, ei paku ometi mingit põhjust meeleheiteks. Wõimsad ümberlõõmised, samuti suurenew kindlusetus ja teadmatuus on ilmapöörde jinnituswalud. Ükski inimene maa peal, kui palju ta ka lubaks, ja kui suur ta ka wõiks olla, ei suuda täita lootust paremale maisle tulewikule. Minult Kristus wõib waigistada kõigi rahwaste igatsused. „Tema walitus saab suureks ja rahul ei ole lõppu tema kuningriigis, sest ta kinnitab ja toetab jeda õiguse ja kohtuga“. See on adventkõulutus, Kristusest kõigi rahwastele. Sellest jatkub, et meeleheidet, lootusetust eemale peletada ja usku ning lootust Jumala töotuste wastu äratada. Kes tohiks weel tõrkuda ja kahelda? Millises hädas ja wiletsuses? „Jeesus Kristus on jeesama eile ja täna ja ka igawikus“.

Inimese hingeline igatus.

R. Kose.

Laul 42. 2. 3.

Ei ole midagi maailmas, mis wõiks täiesti rahuldada inimese hinge. Raha, wara, au, koht, teadmine ja wõim ei suuda waigistada hinge igatust. Kant kirjutab oma taewa ja maa teorias, et kui inimese waim kõik looduse alad läbi mõõtnud ja kõik uurinud, siiski inimese hing kõige korra ja ilu, looduse wõi loomingu tundmisega rahuldamatult igatsedes püüab jelle poole, et Loojat ise, kes jeda kõik on loonud, lähemalt näha. Ka Swedenborg, kes alul oli looduseuurija, tahtis kõige looduse aladesse tungida läbi nähtawa ja nägematu ilma, et wõiks wiimati Jumalat ennast näha palgest palgeste. Sarnaseid näiteid on palju ajaloos.

Singe igatus Jumala järele tuleb esile mitmesugustes usundites. Wida ei ole inimesed kõik teinud, et Jumalale lähemale jaada, Jumalat ära tunda, teda üles leida.

Uga kõige sügawamini ja ilusamini on hinge igatus Jumala järele awaldatud pühas kirjas.

1. Mooses tahtis Jumalat näha: 2. Moosj. 34.
2. Taawet: Laul 42.
3. Job: Job. 19.
4. Jeesu jüingrid: Näita meile Isa! Joh. 14.

Kus on aga Issand? Kus peame teda otsima? Kus võib teda leida? Jumal on pühas paigas.

Me ei saa leida Jumalat kuski mujalt kogu uniuersumis kui pühast paigast. Jumal ei ela mitte kättega tehtud kirikutes ega templites vaid pühas paigas. Püha paik on seal, kus on Jumala eluase. Sinna võime minna, üks on lahti.

Inimene tähendab olla võitleja.

Looduses walitseb võitlus olemasolemise pärast ja tugewama õigus nõrgema üle. Inimese elu on samuti võitlus, waew ja häda. Maailma ajalugu ei ole midagi muud kui võitluse ajalugu; ta on kirjutatud inimeste higi ja werega, pisarate ja ohetega. Hieroklihid Egiptuse obeleskidel ja püramiididel, kiikiri Babiloni telliskiwidel ja filindritel, Akropoli wäremed Atenas, hiilgeehitiste jäämüsed Roomas — need kõik jutustawad juurtest võitlustest minewikus. Ka praegu wõitlewad mitmesugused jõud walitjuse ja wõimu pärast maailmas. Nii wõitleb inimene inimese vastu; ühiskond wõitlewad ühiskonna ja partei vastu ja ümberpöörduvalt; rahwas wõitleb rahwa vastu, parteid parteide vastu ja me näeme juba selgesti, kuidas horisondil rasside wõitlus pikkamööda ejile ferhib, mis kõik teised wõitlused ja sõjad oma warju jätab. See saab olema kõikide wõitlus ja sõda kõikide vastu.

Õigapäewane elu on ka wõitlus olemasolemise eest. Inimene peab wõitlema iseendaga; ta peab ära wõitma mitmesugused kired ja wead, harjumused ja laiskuse. Ta peab tihti wõitlema ebasoodjate oludega, haiguse ja hädaga. Inimene ei saa midagi saawutada ilma wõitluseta.

Peale nende wõitluste, mis on igal inimesel, peab igaüks weel head uju wõitlemist wõitlema. Ta peab wõitlema tõe, õiguse ja walguse eest, peab wõitlema liha, maailma, patu ja kuradi vastu.

Selles wõitluses waja inimene õigeid relwi ja ka abi. Need relwad leiame Jumala laost: „Mis muud, mu wennad, kui saage wägewaks Issanda sees ja tema kange wäe sees. Wõtke eneste peale kõik Jumala sõjariistad, et teie wõite seista kuradi kawala nõude vastu. Sest meil ei ole mitte wõitlemist were ja liha vastu, waid juurte wüürstiiriikide ja waldade vastu, selleksinatse maailma pimeduse walitsetjate vastu, waimuliku kurjuste vastu taewaste asjade sees. Seepärast wõtke kõik Jumala sõjariistad kätte, et teie wõite vastu panna kurjal päewal ja wõite seisma jääda, kui teie kõik jaate ära teinud. Seepärast seiske ja teie niuded olgu tõega kui wõõga ümber pandud, ja ehtige endid õiguse raudriidega. Ja kingad olgu teil jalas,

et teie walmis olete rahu röömuist sõnnumit kuulutama. Kõige enamiste wõtte uju silp kätte, millega teie wõite ära kustutada kõik tige da kuradi tulijed nooled. Ja wõtke õnnistuse raudkübar ja waimu mõõk, see on Jumala sõna.“ (Ew. 6, 10—17.) Et neid häid relwi jaoks edukalt kasutada juures waimuwõitluses kõige tõe waenlase vastu, waja sõdija Jeesu sõudu ja abi. Seda leiab ta ainult pühast paigast. „Nehowa wõtku sind kuulda sel päewal kui kitsas käes; Jakobil Jumala nimi pangu sind kõrge warjupaika. Ta läkitagu sulle abi sealt pühast paigast ja toetagu sind Siionist.“ (Laul 20, 3, 4.) Kui hädaoht ähwardab, kui häda rõhub, kui waenlase wõim juureks muutub, kui torm möllab, kui kõik puruneb, kui kõige tugewamad müürid langewad, siis põgene püha paika pühas kallas: „Sest ta peidab mind eest ära oma majasje kurjal ajal; ta paneb mind warjule oma telgi warjupaika, ta tõstab mind üles kalju peale.“ (Laul 27, 5.) Jumala pühas paigas, mida Jumal ise on pühaks teinud ja mitte inimene, seal on õnnistuse kalju, Jeesus Kristus meie ülempreester ja eestkostja, kes meid mõistab, kel on meiega kaastunnet. „Seepärast läki nüüd julgusega arnu aujärje juure, et meie halastust saame ja arnu leiame sel ajal kui meile abi tarwis on.“ (Ebr. 4, 16.)

Kuhu peaksite siis weel minema? Kuhu peaksite põgenema? Kuhu peaksite end peitma?

Pühas paigas leiab waewatud ja wäsinud hing kofutust, seal leiab ta kofunud hing troosti ja murtud, kahetsew patune parandust; seal leiab wäsinud rändaja puhkust ja risti all wõitlejad saawad päraist wõitlust ja tormi waitust ja rahu.

Waenlase maal.

Patulangemiseist jaadik ajume meie kõik waenlase maal. Inimkonna ja headuse waenlane on kurat. Ta on ka selle maailma isand ja jumal. Jumal andis küll alguses selle maa walitsemise inimesele; kuna aga esimene inimpaar kuusaja sõna kuulis, tõmbas kurat walitsemise enda kätte. Sest kelle alla me end sõna kuulma heidame, selle julajed me oleme. Jumala käsust üleastumise läbi on inimene muutunud kurjuse sulajeks. Inimese allaandmisega jattus kogu maailm, kõik maakera, kurjuse wõimusesse. Jeesu kuusajal jaadan toonitas iseäranis: „Kõik meelega nende üle tahan ma sulle anda ja nende au, sest see on mulle antud ja mina annan seda, kellele ma tahan.“ (Luk. 4, 6.) Meie maailm on nüüd kuradi tegewusring ja walitjusepiirkond; meie elame seepärast ühel ülekohtusel pinnal, — waenlase maal. Kuri waenlane walitseb siin patu ja surmaga. Tema rügement on wiha, kadetus, wale, efsitus, pimedus ja hukatus. Goethe paneb juhu Mefistofelele eht kuradile järgmised sõnad:

„Ma wain, kes eitab alati.
See nii, sest kõik, mis ärkab elama,
on väärt, et teda hävita.
Sest parem oleks, kui ei jatuks
Ei keegi ellu. — Mis te patuks
ja halvaks, kurjaks loete,
On elulijem minule.“

Sellel wainul on olemine ja töö usmata inimeste juures, kes elawad lihahimudes ja teewad liha tahtmist ja on wiha lapsed ihu poolest. Need põlgawad, teotawad ja kiusawad taga headuse jugu, Jumala lapsi. Nendele räägib Issand: „Teie suurt jugu mehed, kui kaua peab mu au teotuseks olema? Kauaks armastate tihja ja otjite walet? Aga mõistke, et Jehowa teda imelikul wiisil jaadab, kes tema meehest armas on.“ (Laul 4, 3. 4.)

Sellel waenlase maal Jumala lapsed ei tunne end kodusena, nad tunnewad end wõõrastena ja rändajatena, nad otjivad midagi kõrgemat ja paremat. Nad tahaksid heameelega põgeneda maailma mudast ja häbist, — nad igatsjewad piirha paiga järele, kus wõiwad Jumalaga kokku jaada ja oma hingejani kustutada. Piirha Laulja on seda igatsust väljendanud sügawalt haaramate sõnadega:

„Oh häda on mul, et ma kui wõõras elan Meeseki rahwa seas, et ma olen kedari rahwa majade juures.“

Mu hing on kaua elanud selle juures, kes rahu wihkab.

Minu olen rahu nõudja, aga kui ma räägin, siis on nemad walmis taplenu.“

(Laul 120, 5—7.)

Õpi unustama, et jäälitada.

G. Gf.

Rihtne sõna, ent siiski tihjendanata, paljuütlemine oma tähenduses ja mõjuwuses; nõudmine kindla kasulikkuse mõjuga ja sihiga.

Õpi unustama! Mitte küllalt jageli ei kõla see. Siin ei ole mitte mõeldud mõtteta unustamist, mis halwa kombena nagu nakkaw haigus on lewinenud, waid unustamist kui woorust.

Kui piinlik wõib olla mõttetu unustamine, seda on juba kindlasti igatiis kogunud. Ikka jälle on kuulda noorte ja wanade poolt wäljendust: Ah, ma olen selle unustanud. Mõni kofkutulek määratakse kindlaks ja — unustatakse. Mõtlemata ja huiwita lubatakse wabest paljugi, kuid ei peeta sõna. Sageli öeldakse enda wabanduseks: Ma kannatan unustamise all. Peamiselt waid tarwitatawa eba-põhjusena, iganenud etteäändena. Kannatab aga keegi tõeliselt unustamise pärast, siis on ta haige. Seal on tarwis uurida haiglase olukorra põhjust ja muretsema abi. Kui palju segadust ja lahkelisid wõib ära hoida, kui sellist unustamist ei harrastata, waid koguni kõige jõuga püütakse wältida!

Mitte ainult pealiskaudsete, kerglaste inimeste ringkondadesse ei ole see unustamine issepeäsu leidnud, waid ka tõsised, kriitlikud inimesed on sellest haaratud. Isegi Jeesuse jingrid olid omal ajal — nagu teatab Matt. 16, 5 — unustanud leiba kaasa wõtma — leiba, seda tarwilikku toiduwainet! Kui palju enam unustatakse tänapäew kirglikus wõitluses tihja au, isemeelsuse ja mammona pärast, muretsemast leiwa eest, selle hädawajalise elutarwiduse eest!

Kõige jaatuslikumalt mõjub aga taewaliku leiwa ja taewaliku õli unustamine. Selle maailma würist on miljoneid pimestanud, et nad raskest olemasoluwõitluses unustawad tähtsa toidu isseelu jaoks. Kui suur wõib olla kind nende pettumus ja hirmus nende meecheide, seda näitab lähendamisõna kümnest neitsist. Wiis neist olid unustanud õigel ajal õli eest hoolitsemast. Niiud on liiga hilja, üks pulmakotta, igawesse ellu, jääb neile igawesti suletuks.

Ent siiski kõlab: Õpi unustama!

Kui palju asju wõtame me igapäew endassee wastu! Meie loeme ajalehti, ajakirju, raamatuid, kuuleme raadioülekandeid ja weel palju sellesarnast. Poliitilised ja majanduslikud sõnumid, spordi- ja hõrsiteated, usuline ja usumwastane propagan-da, kõik nad otjivad wastuwõttu meie poolt. Sellelega kaasjuwad weel mitmesugused uuendused ja leintised. Kõneldatud hääst ja halvast loomusest, oletustest ja laimamistest ulatuwad meie kõrwa. Takistused mitmesuguseis warjundeis kohtawad meid ning nõuawad seisukoha-wõtmist. Kõik nagu tungib, kõnkab ja sunnib meie peale, — tahab meis aset leida.

Kas peame kõik need asjad enda mälussee wastu wõtma? Kas peame neile endas ruumi andma? Ei, ja teiskordselt ei! See ei tohi mitte nii olla, see ei ole koguni wõimalik ega ka otstarbekohane, et me kõike erandita endassee nagu pinusse laome wõi läbi töötame. Selleks püüduw meil jõud ja aeg. Ent siiski harrastawad ja proowiwad seda paljud. Päewast päewa kannawad nad kasutuid kandameid, waewawad end sellega, ähward ja hoi-gawad seal juures ja lõpuks peawad ometi ära tundma — ja seda enamikus juba liig hilja, et nad on toiminud rumalasti, on raijanud jõudu ja aega. Apostel Paulus annab omast poolt nõu, kõik läbi katsuda ja hääd kinni pidada. Seda enam on mak-jew see tänapäew, et wahet teha kasuliku ja kahju-liku, häa ja kurja wahel, et eraldada sellest, mis pole meie kasulik ega tarwilik. Kas ei ole me täidetud omakasupüüide, kaduse ja wihaga, kas ei ole tüli ja nägelemine meie alalised saatjad, kas ei põle meis mitte wiha ja kättemakjutuli, mis püüab murda endale ka teed wälja, et mõjuda häwitawalt mitte ainult meie enda peale, waid ka meie ümb-ruskonnale?

Siin kõlab niiud: Õpi unustama!

Mis kasu on sellest, kui tahetakse teisele kahju teha ja wigastatakse seejuures iseenda teha ja hinge? Mis kasu toob see — kadetusega ja kättemaksu-mõtetega ümber käia ja sealjuures enda elu fibestada ning kihwtitada? Kas kaalub oletatav wõit tõesti kahju üles? Mis inimest alla tõmbab, see ei kuulu temasse. Kõik, mis inimeste waimu ülewusele ja igawikule — kõige hääduse allikale — lähemale ei wii, peab jaama wälja heidetud jüdamest ja meelest, peab jaama unustatud, ehkki see wabest wõib paista nii ilusana, nii häana.

Apostel Paulus oli seda õieti ära tunnud. Ta kirjutab Wil. 3, 13: „Ma unustan ära, mis taga on, aga ma firutan ennast sinnapoole, mis ees on“. Ta oli ära unustanud, et kuulus juurtõugusesse wariseriseisusesse; unustanud, et oli omanud eesõigus-tatud kaswatusse ja hariduse suurelt õpetajalt Gamalielilt; unustanud ka, et oli jäänud karistamata õigluse järgi käsus. Ta pidas kõike seda kahjuks, jah, isegi pühimeks Kristuse määratu tundmise wastu.

Ka Tehwanus oli õppinud unustama. Ei meelepaha, ei kättemaksunõude ega mingisugune wiha-wäljendus ei pääsenud walla ta suust, kui teda ta kaasmaalased truuduse pärast Sumala wastu kiwidega wiskasid. Ta weel palus oma piinajate eest: „Kssand, ära arwa seda neile mitte süüiks!“ Milline wõitew jõud, milline püha meeljus iseloomustab seda tõsist Jeesuse jäingrit! —

Kellelt oli tema, kellelt oli Paulus, apostlid, prohwetid ja kõik teised tõsised jumalalapsed unustamist õppinud? Jeesus oli nende eeskuju. „Tulge minu juure . . . õppige minust . . .“, nii kutsus ta (Matt. 11, 28, 29); ta nõudmine rajanes sõnadele: „Seist mina olen tasane ja jüdamest alandlik“. Tasasus ja alandlikkus wõimaldavad unustada ta kistusi, ebawoorusi ja igasugu kasutuid koormaid. Iga meister wõib ainult seda õpetada, mida ta ise wõib ja mis ta on. Jeesus — ületamata tasasuses ja alandlikkuses — on suurim meister ja parim õpetaja.

Õpi unustama — temast!

Süiski mitte nii, et mälu oleks tühi, waid: et midagi alles jätta! Halb, allapooletõmbaw unustada, hää ülespoole-wiiv alles jätta — see on kõrgeim ülesanne, suurim kohustus.

„Pea meeles Jeesust Kristust!“ Nii manitseb kogenenud tormi- ja kannatusproowide apostel Paulus (2. Tim. 2, 8). Jeesus Kristus, kes meile antud Sumalast tarkuseks, õiguseks, pühitajuseks ja lunastuseks, ei pettund, kui küll inimesed pettusid; ta ei pettu ka iialgi, kui isegi kõik inimesed üles ütlevad. Nagu Sumal, Issa, on igawesti muutumata, nii on ka Kristus seesama minewikus, olemikus ja tulewikus. Inimesena inimeste keskel elanud ja kannatanud, mõistab ta iga inimsüüant, ta on truiks sõbraks ja nõuandjaks kõigis asjus ja elu-olukordades. „Ärge heitke ära oma julgust“, julgustab ta, „mis suure palga saab!“

Nagu Jeesus ülempreesterlikus palwes oma jäingritest taewase Issa ees mõis tunnustada, „nad on minu sõna pidanud“, samuti wõib ta ka täna kõigi eest palwetada, kes tema juurde tulewad. Õtse praegusel ajal, mil igasugused raskused ja kandamid inimsoo peaaegu maha rõhuwad, kus isegi kõige wõimelised inimesed ei leia mingit wäljapääjuteed sellest ääretust, iha kaswawast jagadusest, kus iga lootusefiir kahwatub, maksab seda enam nõue, kindlale alusele ehitada — Jeesusele Kristusele ja tema sõnale. Jeesus — tee ja tõde ja elu — wõib üksnes mõjuwat lohutust ja lootust pakkuda, wõib üksi aidata. Süiski ainult neid, kes teda usaldawad.

Süilga mõteta lubamisi ja unustamist. Õpi selle asemel unustama kõike, mis maha rõhub, ta-kistusi, kasutuid kandameid ja elu muresid; kõike, mis ei üienda iseloomu, mis ei tõmba ülespoole. Ajad on tõsised ja muutuvad weel tõsisemaks. Siin on maksew: Jeesust Kristust meeles pidada, koogu jõudu kofku wõtta püüdnimes täielikkuse järgi tema sees. Kes teda usaldab, tema sõna peab, seda hoiab ta ka kiusatusse tunni eest, mis tulemas terve maailma üle. Wõitjale antakse kroon. Sellepärast: õpi unustama, et alal hoida — säilitada! —

Kas maailm wajab uut Sumalat?

Meie elame pöörete ajajärgus. Ajad ja mõisted muutuvad. Uued rahwapäõlmed tulewad uute waadetega, mis läbi kõik wana ja aastatuhandete keskel läbikatsjutud lihtsalt kõrwale heidetakse. Usumele astuvad uued modern ilmawaated, mis alles hiluti esile ilmunud. Mis üks õpetlane mõtleb täna ülesleidnud olevat, selle peawad teised juba peagi wananenuks ja kõlbmatuks. Sarnane kõikumus on sagedasti ka uskudes, eriti aga ristiusus, püüdnud maksuusele pääseda. Wastawast sellele, nagu on muutunud tehniline pilt maailmast, on ka Kristuse õpetus moderniseeruma pidanud. Palju asju tahetakse kui keskaegseid üle parda wisata, et uus jumal wõiks wõitu pühitseda.

Kuiqi see wast imelikuna kõlab, peab süiski seda kindlaks tegema, et samase uuendusliikumise idu wõrsjub kristlikkudes ringkondades. Eks ole need kristlikult wäljanägewad kiriku pooltajad, kes räägivad Wana Testamendi süngest Sumalast, kelle nad seawad wastu Uue Testamendi armulise Issale kes iibe silma kinni paneb, kui tema lemmikud kõrwalhüppeid teewad?

Meie aeg kõige oma süfuga annab mõista, et kõik ei klapi ja uuendus on tingimata tarwilik. Nagu oleks olema misiki puudus, mis tuleb kõrwalwada? Aga kus seisab see? Kas Sumala wõi inimese pool küljes?

Dr. Barnes, fotfioloogia prof., arwab seda olevat Sumala pool küljes ja teeb seepärast ettepa-

nefu walida uue Jumala wõi vähemalt uue Jumala mõiste. See uus usk peab aga olema warustatud nelja olulise joonega wanast usust:

- 1) Piibli Jumala tõelikkuse ja jumalikkusega;
- 2) Jeesuse jumalikkusega ja erilise ümber töötamisega praeguse aja usule;
- 3) usuga surematusse;
- 4) lootusega ühte Jumala mõistet kujundava mis seisab praeguse teadusega kooskõlas ja ühtlasi nii paenduw oleks, et mõiks olla isikliku usu tunnaks.

Tema tahab luua sellega uue usu, ususegu, mis wõtab piiblist ainult mõned põhilauseid, et neid siis oma mõtetega kokku paigata.

Piibel, mis on ainuüksi autoriteetne, näitab meile aga Jumalat igawesti ühesuguse olewusena wastupidi kõikwale, efiwale inimesele. . . walguje aja, kelle juures ei ole muutmist ega wahetamise warju (Joh. 1, 17). „Jeesus Kristus on seesa-na, eile, täna ja igawesti.“ (Hebr. 13, 8.)

Ngasugune wana- kui uue-testamentliku Jumala ümber kujundamine peab minema aga halastamatult nurja. Sest kui muutub Jumal, siis pole ta enam Jumal. Rõigi waheldawuse ja muutlikkuse juures peab see andma kindlat tuge, kus waid iga usklik troostitult oma anku finnitab.

Mitte Jumal pole muutunud, waid inimeste waated ja arwamised temale. Ka pole olemas mingit wastolu tõeliku teaduse ja Jumala sõna wahel! Inimene jäi alanduse seisukorda ja Jumala sõna on alandatud, et sellega uut alust saada, kus aga inimene jääb wanaks, endiseks. Kuid peab aga meeles pidama, et „teist alust ei wõi ükski saada, kui aga see, mis on juba seatud, see on Jeesus Kristus.“ (1. Kor. 3, 11.). Pahe seisab selles, et wana Jumal on paljudele tundmatu, waatamata, et ta on palju fordi inimest sellele tundmisele kutsumud. Prantsuse revolutsioon tegi katset uue Jumalaga, mõistuse jumalannaga, kuid haledalt lõppes see katse. See uus jumalanna suri täiesti wiletsalt Elsassi hullumajas. Ka kõigile neile jumalaile, olgu see Mars wõi Mammon, saab osaks sama jaatus! „Sina Issand jääd aga igawesti.“ „Sa oled wanaste maale aluse pannud, ja taewad on su kätetöö. Nemad lähewad hukka, aga sina jääd seisma ja kõik need saawad wanaks nagu tuub; ja wõtab neid muuta nõnda kui riide ja nemad saawad muudetud. Aga sina oled sama ja su aastad ei lõpe ära.“ (Paul 102, 13. 21—28.)

Meie alanduse ja maailma sündmuste lohutamuse peapõhjus seisab selles, et otsitakse liig palju uut seal, kuhu peab jääma püsima wana, ja et seal liig palju wana tagaetaakse, kus peab olema uus. Mitte uut kristlusest ei waja meie, waid uusi inimesi, kes wääriwad uut töötatud maailma. See-pärast kui keegi Kristuse sees on, siis on ta uus loom; wanad asjad on mööda läinud, waata, kõik on uueks saanud. (2. Kor. 5, 17.).

Inimesi, kes kannawad kristlase nime, on kül-

last. Paulus ütleb, et wiimase aja tunnuseks on, et astuwad üles inimesed „kellel on Jumala kartuse nägu aga selle wäe salgawad nad ära.“ (2. Tim. 3, 5.). Meil ei ole mingit puudust usu juures, küll on aga puudust uuestest inimestest, kes austaksid Jumala wäge.

Keegi moodne kirikuajaloo kirjutaja ütleb keel- aegse kiriku waimlise elu suhtes:

„Magu kunst ja kirjandus, ning kõik haridus, wõeti ka juur hulk austamiswäärt isikuid ja esimeid kristlikkudest muinsustest. . . Jumal kadus aga oma wahemeeste ja tunnistajate pilwesse. Selle asemel, et hoida Jumalast finni, hakkas ta finni hoidma neist. . . ja lõi uue Germaani paganluse kristliku tõlgitsemisega.“

Sama wool on weel ka tänapäew wõidul. Puhas piibli piim ei meeldi hellitatud suulaele enam. Ngasuguste lisandustega piimitakse teha seda maits- wamaks — ja nõnda tuleb wesiostatud ewangeeli- um. Kuid jätke kind kõrwale segane leem ja põo- rake wärskelt wulijewale kristluse ürgallikale!

Meie wajame uut Jumala tundmist, seda ei saa aga mitte sellega, et puudutame wana Jumalat, waid et meie kardunud süda wõtab vastu jumaliku õhku, et igawesti tulkuda, kuna seni on kõik teised idud ja usufüüsteemid üles õelnud, annab Jumal meile piibli läbi jumaliku jõudu, mis meid terwendab igas hädas.

Kodufoldele.

Kes külvab rõõmu, lõikab armastust.

Ngas inimeses on sügawatbndeline tung rõõmu järele. Suurem jagu inimesi naeratab meeldi, kuid naeratab siiski harwa. Selles ei olewat mingit mõtet, ütlewad nad, elu ei pakuwat midagi rõõmustamiseks, eriti nüüdsel ajal. See ei ole just alati nõnda, sest oleks wägagi palju wõimalusi ja põhjusi rõõmsaks meeleoluks, kui enamus ei oleks nii tänamatu, et jätab rõõmustamise põhjused lihtsalt tähele panemata. Tuntakse pahameelt, et ei saa nii elada nagu teised, et peab jala käima ja et see wõi teine saab paremini riietuda; aga et põhjus on rõõmus olemiseks kui on terwed silmad, kõrwad ja liikmed, sellest saadakse aru harilikult alles siis, kui kellegagi kokku puudutakse, kel ei ole selle kalli omanduse üle rõõmu tunda ja teistiti ei ole lugu ka tuhandete teiste asjadega. Enamal jaol inimestel oleks igatahes enam rõõmsaid päevi, kui igauks püüaks oma kaasini- mestele neid valmistada ja oma kohuseks peaks omas ümbruses jõudu mööda päikesepaistat nuret- seda. On midagi ülilimat, kui ka ainult rõõmsaid,

rahulolewaid nägusid enda juures näha . Ja jeda saawutada ei ole sugugi nii raske.

Kuidas peaks olema võimalik rõõmu enda ümber kuulwata, kus omagi siseelu tundub tihti nii piiritlet rõõmutu ja halli igapäewajusse maetuna, et sealt helgus kaob? Kust peaks tulema jõud, et jeda rõõmu kuulwata, mille läige meile tagasi helgib?

Selleks ei olegi tarwis nii palju, ainult natuke enam lahkust ja natuke vähem omakasupüüdmist, hinnata teiste humiisid, lootusi ja soowe, mõni armas sõna, mõni julgustus, mõni palaw pilk, ja sellega on tehtud.

Perenaise tuhandeist wäikest toiminguit koosnew päewatöö pakub nii lõpmata palju võimalusi rõõmu kuulwata ja jelle eest armastust lõigata.

Kodu täis päikest, milline rõõmu ja heameele jumma tuleb sellest ja milline see wastuhelk, mis langeb tagasi jellele, kes jelle sooja helgi wälja saatnud!

Proua Kat Goethe, juure kirjaniku ema, ütles kord: „Miks ei peaks mitte olema lahke ja sõbralik! See ei maks midagi ja rõõmustab inimesi!“ Kindlasti ilus põhimõte, mis tasandab teed inimeste siidame juure!

Kõikide kohta maksab see sõna. Milline mõtmatu juur ala on lahti igaihele, kes tunneb endas sündi kanda rõõmu laiemale ringkonnale, nimelt nüüdsel ajal, kus nii mõneski peres on lein, kurbus ja mure.

Mõnigi tumistab illes salajasest kibeduses, kui armastuseta on ometi tema elu, et kõik teised on oma poolehoidu ära öelnud ja kui külmalt kaasilmööda läheb. Kuid tema kaebed waitiksid, kui ta katsumis öieti palju rõõmu tunna nende ellu, kes tema eluteel ees on ja soovitudamlikult püüaks jeda, et teisi rõõmsaks ja õnnelikuks teha.

Kui ema tooks igapäewajusse oma armjad pilgud, igapäewa ühetasajuse wahelduseks, siis rõõmustaksid need ihes tema mälestustega lappi weel kaua kaua aega, kui ta neil ammu enam ei ole waneimate kodu.

See walmistatud pidupäewad elus, kui palju rõõmu võib see walmistada! Minult ärge laske elul nihkuda õudsesse ükskõiksesse ega pillake jeda rahutus lõbustuste tagaajamises. Üks kui teine võib halwata jeda tõelist rõõmu, mis perekonnaliikmeid iiksteisega seob ja öieti õnnelikuks teeb. Rõõm, mis kui päikesepaiste meist hoowab, on kallis, haruldane wara, mida igatseb määratu hulk. Ja kes jeda nendele toob, see saab küllalt armastust lõigata, et tema oma elu rikastub.

Kes toob oma eluillesandeks rõõmu jõudu mööda enda ümber kuulwata, jelle omanduseks on wääruslik kapital, mis annab juurt sisetulekut, sest nüügsuses kuulwis mööda jaadetud elu õnnelikustegew tulu on kaasinimeste armastus ja poolehoid ja see on õnneliku elu tingimus.

H. Gneist.

Armasta!..

*Kui kandma pead otshärga ja süü,
siis ära taeba —*

*Üht teist suurem rõhun'd on hingepeün,
kui ohwris enda . . .*

*Nii kaua kui elad, jääb wõitlejaks
teel koju ja;*

*Nii esita tristlast, jää ustawaks
ja — armasta!*

*Lõõb walusaid hoawu sul sinu wend —
kõik õpi kandma —*

*Kes teab, kui wõõraks tal rõõmud jään'd,
kest wõitlust mõnda . . .*

*Ja kui ütleb armuta sõnu ehk sul —
tal andesta! —*

*Kes mõistab, mis walu ehk südames tal...
ning — armasta!*

X.

Naistele ja meestele.

Wida mehed ei tohiks teha.

Minu sõber, ära mängi oma õnnega fergemeelset, kuna ja lahkad oma abikaajale illes näitamast neid wäikesti tähelepanuawaldusi, mis tol korral, kui ja teda kofisid, näisid sulle nii loomulikkudena. Ära arwa, et tema armastus on sulle nii kindel, et ja oma armastust wajad näidata ainult temaga iiksi olles, kuna aga tutawate juuresolekul ja teda laidad ja arwustad, et ja tänawal kohates unustad teda teretamast, ja jelle asemel, et lasta teda ees käia, käid ja ise tema ees ja lajed teda oma paffe kanda ja nii edasi. Ma tundsin meest, kes rõõmsalt oleks oma naise eest surunud, kuid kes päewpäewalt astus üle igasugustest wiisakuse reegliteft. Mehe harjumuseks saanud ülalpidu oli nii ebawiijakas, et ta seega haawas oma abikaaja wäärifusi hinge põhjani. Pole olemas naist, kes wõõraste juuresolekul meeledid lajeks käidelda end ebawiijakalt oma abikaaja poolt. Selle reegli kohta pole olemas erandit, olgu need inimesed kas sugulased, naabrid wõi juhuslikud tutawad.

Ära tee märkusi toidu laitmisjeks. Zuhul, kui ja päewase erilise töö läbi teffinud rahutusega istud laua äärde, siis walitse end jamuti nagu ja teed jeda olles küllalijena kujukil mujal laua ääres. Ja kui laual on eriti hästi õnnestunud roog, siis tunnusta jeda ka oma naise wastu.

Ära jäta oma naist hooletusse — jelle sõna kõigis mõistetes, kui ja fingid tähelepanu kellelegi muule — olgu see siis küllaline, kes wiibib sinu katuse all, küllalijeks tulnud noor tütarlaps wõi mõni jugulane, kes arwab, et temal on sinu peale roh-

fem õigust ja jelle tõttu ainult iisinda kasutab sinu jeltskonda. Kõik need asjaolud võivad jääda kahe silma vahele ja neil pole midagi ühist asjaoluga, et ja üldiselt oled hea abikaasa, truu hoolitseja mees, kelle õigluse ja au kohta pole midagi ütelda. Rahjuks tunnevad paljud mehed alles siis, kui hilja on, ära, et naise õnn oleneb enam piisiasjadeist igapäevases elus, kui truudusest, mis avaldub juurte siindmuste puhul.

Mida naised peavad tegema ja mida mitte.

Oma esimehe sõna jihin ma noore naise kui pere-naise poole. Ära unusta peent tagasihoidlikkust, mida omasid neiuina. Ära õjutu harilikuks potisepatööks, kui ja jenini olid peen portjellaan. Ära jäta hooletusse sõbralikku vastuvõttu ja jüdamlikku terwitust, mis jul oli olemas oma armsama vastu, peake jeda, kui sinu armsam on jaanud sinu abikaasaks. Hoolitse jelle eest, et ja kunagi ei näeks välja korratuna või hernehirmutijena; pea korras oma juuksed ja riietus.

Ära räägi kellelegi, kui ja oled pahandunud või vihastunud oma mehe üle. Ei ema, tädi, sinu armsam sõbranna ega hea tuttav, keda ja mõib-olla kohtad järgmisel päeval, ei tohi teada sinu murest, kui jul jeda ka tõesti on. Sinu kodu peab olema pühadus, mida ei tohi rüvetada. Mõtle jellele, et see juhtub aga siis, kui ja kellelegi teisele kaebad oma mehe halva tuju, tema hooletuse või kokkuvõidlikkuse üle! Silmapilt, mil naine väljaspool kodu hakkab teistele kaebama oma mehe üle, murdub kaitse ja valmistab tee, millel igasugused rasksused võivad tungida majja.

Mis jul ka iganes on teha, ära sõima ega riidle, ega ole ka pahane. Naine, kes märtrinäoga käib ringi, tapab oma õnne. Ära ole lohutamatu, kui ju mees kord jääb kauemaks tööle ja toiduga peab ootama. Ära ütle midagi jelle kohta, kui mees etteteatamata toob küllalised kaasa; nende ootamatul päralejõudmisel ära wabanda end maja, toidu või laste pärast. Mjeta rohkem taldreuid ja tasje lauale ja lasse neid võtta osa sellest, mis on parajasti olemas.

Õoidu maksmata arveteist. Matja välja kõik, mida ja ostad ja lasse meest algusest peale anda julle teatud summa majapidamisrahaks. Ära laida oma meest, kui ta wahete-wahel toob julle kaasa mõne wäiteje üllatuje või lilli. Selle vastu wõta need anded rõõmsalt vastu.

Ära andu oma lastele nii täielikult, et nende ija õige wähe jaab maitsta sinu jeltskonda ja temale langeb waid ojakene sinu tähelepanust. Lapjed wajawad sind, kuid mees wajab sind samuti. Ära ärritu, kui ja mehele pead tuletama meele mõnda sünnipäewa või mälestuspäewa. Kui ja joowid, et sinu wanemad oleksid tema majas alati teretunud, siis hoolitse jelle eest, et jul alati oleks sõbralik sõna tema sugulaste vastu, kui need sind külastawad.

M. G. S.

Bole tööd!

Oli aeg, kui töövõimalus ei olnud veel eesõigus. Oli olemas küllalt tööd ja see näis ijei teatava pahena. Tänapäew hinnatakse töövõimalust. Need on peaaegu kui wäljavalitud, kel veel on kindel töökoht, kuna töötud wäljajäetutena on ilma.

Kus on tööpuuduse põhjused? Kas tänapäew inimesed tarwitawad wähem leiba, riiet, warju ja muud asju, mis warem käsi tööle pani? Kindlasti mitte! Sellele, mis warem tarwitati, on uusi nõudmisi juuregi tulnud. Kuid toimetuseks ja walmistuseks ei tarwitata enam niipalju käsi.

Wanasti oli maal talw läbi tööd. Suured hooned olid wilja täis, mis ootas peksmist. Siis kostis hommiku aowalgest kuni õhtu hiljani toodi folkumine. Palk oli kassin, kuid oldi jumitud töötama, kui ei tahetud nälgida.

Tulid masinad. Käed wabanesid. Põllul pekstakse wili juba wõimjate masinatega mõne tunni jooksul, wanasti paljuil käsil terve talwe ajemel.

Maal on wähenenud töö. Inimesed ajuwad linna töövõimalusi otsima. Ka seal on tööaladega sama lugu. Elutarwete muretsemine ei nõua tänapäew enam nii palju inimjõudu, nii palju inimesi kui enne. Rahesatunnine tööpäew oli seepärast industrialiseerimise paratamatu tulemus. Tööaega peab weelgi wähendatama, jekt töötajatele ei wõi üldse eluwõimalusi ära wõtta. Kuigi inimeste tarwidused käifikäes muutunud elu talapinnaga, kuid juuremal hulgal puudub raha, neid liiga juuri pakkumusi muretjeda. Laod on täis, tööstusfaaduste minekuvõimalus on wõrreldes wäike ja tulemus on: tööline on ilma tööta.

Teiwad wäärnähted. Ja sel on oma õigus, kui nende seijukorra pärast avaldub teraw toon õnnelikude vastu, kes on weel töös ja kel pole küllalt arusaamist töötute inimeste kohta, neile koguni töö põlgust ette heites. Mis esialgu küll ei saa olemas olla, see tuleb aja jooksul. Tööpuudus teeb neid mõõrats nende tööle ja elukutsesele. Nad õpivad laisklema. Mis neile esialgu häbiiks oli, näib nüüd neile tarwiliku seijukorrana. Nii kujuneb tööpuudus tõsiseks hädaohuks. Laiskus, kõige pahem algus, on wanematele tõsine küsimus, kuid noorematele langus. Kuna wanemaid ootab kodu, siis nooremaid suuremalt jaolt ainult täna. Nad kolawad ringi ning nälgiwad ja külmewad ja on endale ja teistele koormaks. Suur osa kõlb- luse ja julgeoleku kasapinna langust tuleb kirjutada tööpuuduse arwele.

Kus on aitajad jelles hädas? Üldiselt aimatakse ette lähenemat kohutamata kokkwarisemist. Tänapäewa majandussüsateemis on Sumal wälja jäetud mitte ainult Wenemaal, waid igal pool. Ei tule seega imestada, kui tõeks lähleb, mis prohwet Jesaja wiimselt ajast ette kuulutanud: „Ja maa on

roojafeks läinud nende all, kes seal elavad, sest nemad astuvad üle käsuõpetuste, pööravad seadumise teistiti, nemad teevad igawese seaduse tiuhjaks. Seepärast sööb äravandumine maa ära, sest need, kes seal elavad, on süüalused." (Jes. 21, 5.) Paljudel välise tööpuuduse põhjustel on siuline põhjus, Jumalast eemaldumine. Siidametü tööstus- ja majanduselu peab kokku varisema, kui inimene siidametüks muutub.

Terwe inimkonna elu on üks iseolemine, soow ise elada ja see on inimkonna elu alla wiinud. Jumal, kes on üle kõikide huwide ja soowib kogu inimkonnale head, on awaldanud iuhiskonna nõuded, kuid nendest on mindud kõrwale. Siin ei saa enam siuidistada iufikuid inimkonna kihte ega õigustada mõneluguseid isme, kes piuiawad oluforda muuta wõi parandada. Kõik, mis jelles ilmas ise olles ilma Jumala plaanita ette wõetakse, on üks iilekohtu summa. Seepärast ka see häda!

Meie iilesanne on kuulutada Jumala riiti ja see ei ole sestinatsest maailmast. Ka peame weel lootust andma neile, kes elavad maailmas, et nad meelt ei heidaks ega laseks omas siidames tõusta ka tigated waenu. Soowitame inimestele weel elada Jumala mõtte kohast elu, olla kasinad, sobiwad, järeleandlikud, kannatlikud, rahulolijad, kõigega leppiwad, edasiipiuidlikud, hoolsad, usinad, töökad ja aujad. See oleks ainuke õige wäljapääsutee. Kes piuiab wääriline olla, leiab weelgi töowõimalusi. Seepärast ärgu jäetagu weel oma waimu töötüks.

Weel tahaksin nimetada: Tee tööd ja palu Jumalat! Ära unusta, et Ennistegija on Meie Isa palwes andnud palwe: „Meie igapäewast leiba anna meile tänapäew.“ Kui ja oled tööta ja jeda palud, kas ja peaksid nõutu olema; ka tänapäew on weel Jumalal iga warblane teada ja ta teab ka sinu oluforda. Kui see töde on, et häda õpetab palwetama, siis on muidugi ka see töde, et Jumal palweid kuuleb. Ta juhüb weel niuid rahwaid ja ta on see, kes teab majanduslikes kiufikusel nõu. Ta wõib ka siind aidata. Wõiks sinu kurwale siidamele langeda Jumala helduse kiir, mis on ka niuid igapäew uus. „Too Jumalale tunnistust ohwriks ja tasu ära Kõigefõrgemale oma töötüsed, ja hiüia mind appi ahastuse päewal, siis tahan ma siind sest wälja kiskuda ja sina pead mind austama.“ (Laul 50, 13. 15.)

A. Banjegrav.

„Wägewad noored“.

„Ma olen teile kirjutanud, noored mehed, sest et teie wägewad olete ja Jumala sõna teie siise jääb.“

(1. Joh. 2, 14.)

Pimeduse waimujõud on tööl, et rööwida nooruse head ja paremat. Uge wõitlus möllab walguise

ja pimeduse wahel. Kõik wäed on foondatud ja lahingusse jaadetud, ja kõik tahawad noorjugu endale wõita. Kino ja teater, ajakirjandus ja kirjandus, politika ja majandus, kunst ja teadus on maailmawalitseja teenistuses ja haarawad himukate kättega meie rahwa paremat, meie noorjugu. Ei saa teha peaaegu iuhtegi sammu, ilma et ei oleks mingit kiufatust. Halb seejuures on, et see paha efektaja ilmub mitmeti ilusas ehtes ja seepärast paljud noored inimesed ei tunne nende õiget nägu. Paljud on kino, teatri, kirjanduse jne. läbi hädaohtlikule eluteele sattunud, peawad kogu eluaeg kannatama raskest saatust, mida nad endale walmistanud osalt teadmatusest, osalt paremini teada tahtmise pärast.

Mis tähendab pilku heita meie aja noorsoo hädaohtlikule seisukorrale olla „wägewad noored“? Põhialus waimsest ja kõlbliselt wägewatele noortele on Jumala sõna. „Jumala sõna jääb teie siise.“ Sama kirjutaja, kes neid sõnu kirjutas, iitleb ka: „Kõik maailm seisab kurjuses.“ Kõlab küll wist imelikuna neile inimestele, kes Jumala sõna heameelega tahawad „moodsalt“ ära seletada, kui õeldakse: kurat walitseb maailma. Wägewate noorte kiufimuses peame tõsiassa selgelt filmas pidama, et juht kõik, mis tänapäew kuulub mõtlemissel ja toetamissel, on läbi imbunud ja mõjustatud jaatanlikust ja kuriwaimlikust wäest. Tuleb mainida, et tänapäew noorjugu on waimsele wõitlusele elawamalt kaasa tõmmatud kui warematal aastakiimnetel.

Kuna Jumala sõnas peitub jõud, mis on jumalik, seepärast saab see ka inimest wägewaks teha kõigile kiufatusele wastu seista. Jumala sõna annab ka otsuse ajakiufimustele. Ta hoiab walearusaamisest, pealiskaudsest kriitikkusest ja wälisest nähtawusest. Ta näitab alati õiget teed liialdatud sportimissel ja seltskondlikkuse kui ka poliitiliste woolude kiufimustes. Meie kui Jumala sõnaga seotud inimesed wõime õige otsuse teha praeguse kunsti ja teaduse, ajakirjanduse ja kirjanduse kohta. Tõsiises järelemõtlemissel iitleb see apostli sõna meile wäga palju praeguse aja jaoks: Teie olete wägewad ja Jumala sõna on teie sees. Olgem wägewad noored, siis tuleb kiufimus endale efitada ja otsustada: Kui palju elab Jumala elaw ja wägew sõna minus? Edasi tähendab kui Jumala sõna meis elab, et Kristus meis elab. See weendumus, mida meile ewangeliumi läbi pakutakse, wõib meid teha wahwaks, tugewaks ja targaks.

Jumala sõna omandus loob siis meile wäärtuslike jõuallika — palwe. Wägew noorjugu on palwe noorjugu. Kuna waimudega wõitlus on raske, seepärast on tarwilik raugemata piiswus, sest piibel kriipsutab korduvalt alla need laused: „Kes otsani kannatama jääb, see peaseb.“ Waikses kabe-kõnes oma Jumalaga ammutab wägew noorjugu jõudu, mis talle tarwis, et Jumalat wõdrastawa maailma kiufatustele wastu seista. W. Binanzer.

Terwishoid.

Lubi elumajapidamises.

D. S e l m.

Meie elu majapidamises mängib lubi juurt osa. Inimese terwisele on ta mitmes juhtes tingimata tarvilik. Lubja puudumine, samuti ka lubjawaajete toitumise tarvitamine, võib kehale tuua kõige halvemaid tagajärgi.

Sellepärast peab pidama silmas, et meie toit sijaalduks küllaldajal määral lubja, muidu juhtub meiega samuti, nagu juure osaga meie rahvastiku praegusajal, nimelt, et kogu keha kannatab lubjapuuduse all. Organid, mis oma töö juures peavad tarvitama lubja, ei juuda täita oma ülesandeid, või teevad jeda mitterahuldavalt ja lõpuks tuleb lubjapuudus ka kuigil kehaosas väliselt nähtavale, niipalju, kui jeda juba ei demonstreerita kogu organismi nähtava riffe läbi.

On teada, et inimesed vajavad eluks jamajid aineid, jamasid toiduaineid kui taimed. Elu all ei mõista ma siin ainult lihtsat äraelamist, vaid kogu organismi täielist, terwet tegeruist. Need toiduained on: raud, moswor, väävel, lämmastik, hapnik, naatrium, kalium, lubi (kalksium) ja nii edasi. Nii kuidas lubjal on juur tähtsus taimede juures, nii on tal jee ka inimeste juures. Siin peab aga kohe ütleva, et lubi jaab õieti mõjuvaks alles ühenduses teiste tarvilikkude ainetega. Nii taime kui ka inimese keha majapidamises on nõndanimetatud minimumseadus. See ütleva, et toiduainete vastuvõtmine korraldab end kõige vähem leiduvate toiduainete järele. Kui kõik keha ülesehitamiseks vajalikud ained on olemas peale ühe, siis mõjutab jelle ühe toitaine puudumine, taime, looma ja inimese arengut nii, et jee ei jõua täiuslikule terwiseisundile.

Inimene vajab lubja kõigepealt juht kontide moodustamiseks. Selleks on tingimata nõuetavad nii lubi kui ka moswor. Lubja puudusel tekib kontide pehmus. Sellega tohiks küll olla seletatud ühendus laste krotuloosi ja rachitiie (siinjuures mängib vitamiinipuudus juurt osa) vahel ühelt poolt ja lubjawaajete toidu vahel teiselt poolt. Selle peale vaatamata pole jee pahe veel kadunud, kuna samuti pole kõrvaldatud peapae — lubjawaane toit — ega asendatud täiemäärtusliku, mineraali sijaaldava toitovahendiga.

Juba emahus vajab laps oma kontide täielikuks arendamiseks küllaldajal määral lubja. Emaks jaajal on väga tähtis jüüa lubjarikast toitu, kuna lapse keha püüab jaada omale vajaliku lubja ja

fui jee pole loomulikult teel võimalik kestva lubjajanduse läbi, võtab lapse keha jeda ema organismist. Sellepärast ütleva ka rahvas: „Sambavalu — lapjervalu.“ Sagedasti on jee emale kahjulik. Koote lubjaallikaina tulevad vaatluse alla ainult ema organismi fondid ja hambad. Kui aga nendelt emaksjaaja tähtjatele organitele võetakse juur osa nende koosseisust, millest need organid koosnevad, on jee sama jelle organi kokkuvõtmisega, kui ei-järgne nende toiteainete uus juurevool. Tegelikult toimub jarnane kõik mainitud juhtudel. Teataval määral järgneb jellele hammiaste wabanemine lubjast, mis võib minna nii kaugele, et hammas koosneb veel vaid välisest hambamassist — hambaemailist, mis on vaid väga õhuke ja võib ka lõpuks puruneda.

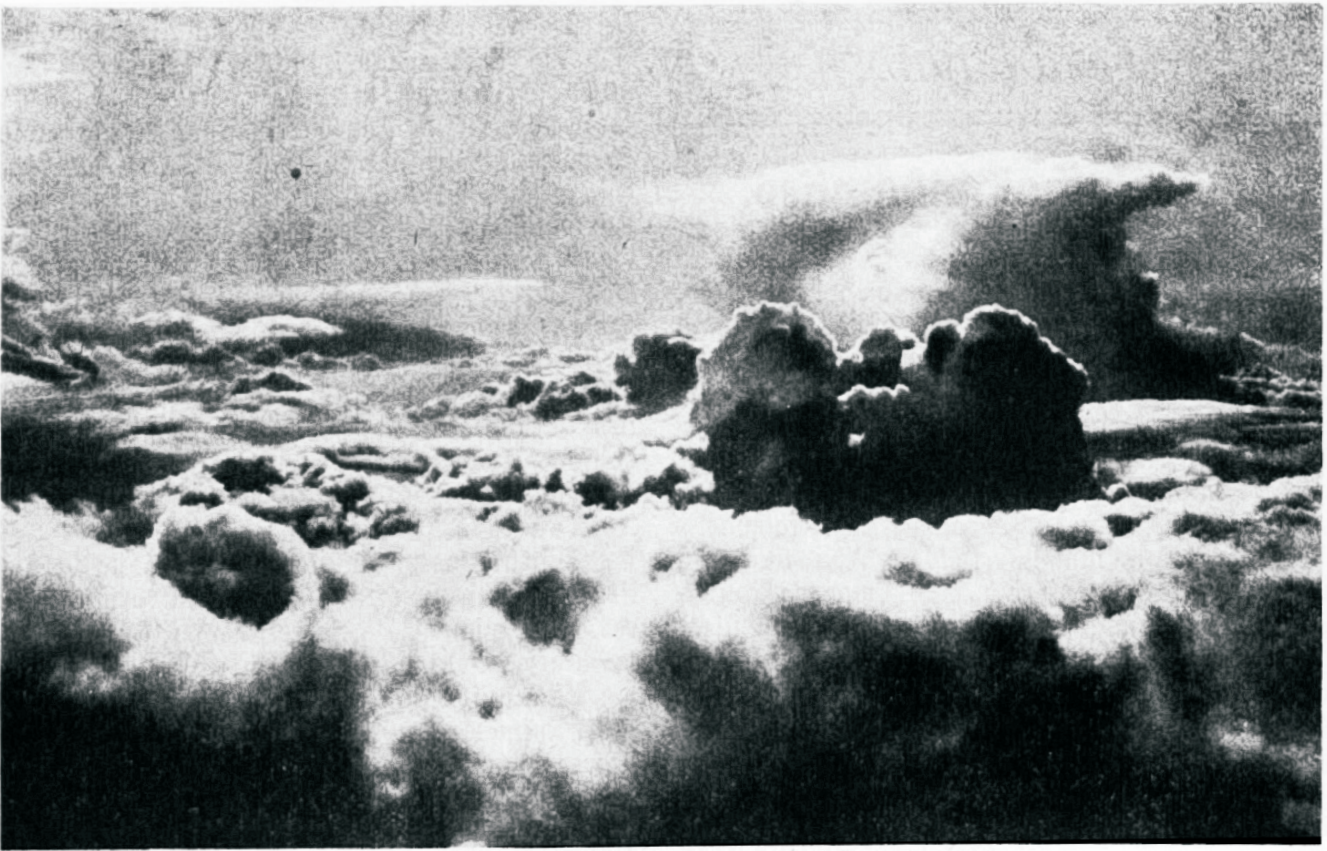
Tiifikuuse vastu võitlemisel on lubjal eriti tähtis osa, eriti loomuliku terwenemisprotsessi juures, mis seisab selles, et tekkivad tiifikuspejad lubjastatakse, j. t. ümbritsetakse lubjavallidega ja eraldatakse muust kehast ja tehakse nii kahjutuks. Paljudel inimestel on kopjades jarnased tiifikuspejad ilma, et neil endil oleks jellest vähemasti aimu. Keha teeb jeda lubjastamist iseeneest nii palju, kui tal leidub jelleks küllaldajal määral lubja. Suur tiifikuspehaigestumate arv, vaatamata tiifikuuse vastu võitlemisele ja nõuandekohjadele, langetab otsuse teatavate rahvaste poolt tarvitatava toidu lubjasisaldusele.

Rajeduse ajal on lubjapuudusel juur mõju tiifikuuse arenemisele. Kui tiifikuspehast emalt võetakse lapse organismi läbi kogu lubi ja jellele ei järgne uut lubja juurevoolu juba mitmel korral nimetatud põhjusel — waletoitluse — tõttu, pole tiifikuspejade lubjastamine enam võimalik ja nii antakse tõuge tiifikuuse lewinemisele ema organismis. Sellepärast tulevad esile ka paljudel tiifikuspehaigetel naistel õnnatud raseduselõpud. Nii ema kui laps on hädaohus, ja on tuntud tõsiasi, et tiifikuspehaiged emad kannatavad wälja waewalt rohkem kui kaks rasedust.

Selõeldust selgub lubja juur tähtsus inimese toidus. Kuid ka muidu on lubjal täita mitmesugused funktsioonid. Paljud sijaalduvad teiste mineraalide korral ka lubja, mille puudumise tagajärjeks on sagedasti ebasoodne mõju kogu organismile.

Ka weres on lubi teatud hulgal tarvilik. Weres leidum lubi laheb wereseeme peagi peale wäikeste haawade wäljawaalamist tarduda. Kui jeda ei oleks, peakime ka wäikeste haawade puhul kergesti werest tühjaks jooksuma.

Sellest nähtub, kui targasti on kõik seatud inimese elus ja tema kehas. See, mis siin on õeldud lubjast, maksab ka teiste toiteainete kohta. Nii kui lubjal, on ka igal muul toiteainel täita oma kindel

Pealpool pilvi.

ülesanne, ja iga iisiku puudumine võib tekitada väga mitmesuguseid riffeid.

Meie piirideks peab olema toiduainete läbi alataja anda kehale tarvilikke toiteaineid küllaldajel määral. Praegusajal juuremalt jaolt müügilõuduvad toiduaineid jagedasti ei suuda rahuldada meie vajadust toiteainete järele. Seda võivad teha ainult täisväärtuslikud, kõiki mineraale sisaldavad toiduained. Paljude toiduainete mabrikulise käsitamisega röövitakse jellelt mineraalid, millestõttu kõige tähtsamad elusjaldavad ained viiakse minema ja lähewad niimoodi kaduma mineraalide järele nälgiwale rahwastikule. Kunstlikkude mineraalilijanduste läbi augu täitmisel pole edu, kuna waewalt suudetakse wiia mineraale jamaesse vormi, kus nad muutuvad wastuwõetawaks inimorganismile. Sige täis toit on ainjam võimalus meie keha mineraalitarwiduse rahuldamisel. Tuleb waid loota, et võimalikult laiem ring jõuaks jellele waa-tele.

Lilled ja taimed magamistoas?

Süüa wanast ajast peale on hingitud jellele küsimusele tähelepanu ja see on väga tähtis loodusejõbrale, kes meeleldi asetaks lilli ja taimi igasse nurgakehesse. Loomulikult, eriti juht linnades, kus forterid jagedasti on nii kitsad ja tumedad, piilitakse anda iga päifejefiirt meeleldi nii hoolega hoi-

tud ja kaswatatud lilledele. Lilled kuuluvad elutuppa, kuid ka ainult sinna. Miks?

Magamistuba, kus inimene laadab mööda suurima osa oma elust, peab sisaldama puhast õhku. Sellepärast peab sealt lahkumisel jeda tuba alati tuulutama, mis aga lilledele kahjulik on.

Kuid ka inimesel on huwi lilled ja taimede magamistoast eemalhoidmiseks. Taimed on küll meie suurimad heategijad, kuna nad wõtawad vastu inimestele mitterajaliku ja sellepärast wäljahingatawa jöehappe ja lahutawad jelle hapnikuks ja süsinikuks. Süsiniku wajas taim oma kaswuks, kuna ta aga hapniku eraldab wälja. Hingamise all mõistetakse jeda ainetewahetust taimorganismis, mille juures hapnik wõetakse vastu ja jöehape eraldatakse süüsi põlemise tagajärjel wälja. Küllaldase walgustuse juures on hingamine ja asfimitatsioon olemas ühel ajal. Kuid päewal on loomade ja inimeste elule nii kahulik asfimitatsioon ülekaalus. Sõjel on aga tegu ainult hingamisega, kuna asfimitatsioon on võimalik ainult walguse mõjul. Hingamisel aga wajas taim hapnikku, mis on wajalik ka inimesele, ja wähen dab jeda jeeaga. Kui magamistoas on palju taimi, võib see kahjustamine olla kaunis suur. Sijaks jellele täidawad õitjewad lilled tuba oma lõhnaga — teatud eeterliste õlidega. Nõrgawõitu iisikud jaamad jelle läbi nii ärritatud, et nad minestawad ja wõiwad weel nõrgemaks muutuda.

Üffit number 20 senti.